

19. november 2020

Opfølgning på fokusplan for Fosdalen

Opsamling med Naturstyrelsen

Dyreholder:

Der er kommet ny dyreholder på arealet. Den nye forpagter har arealet for en 5-årig periode. Arealet græsses med galloway kvæg. Der går ca. 100 dyr, svarende til ca. 0,3 st/ha.

Dyrene:

NST oplever, at skiftet fra malkekvægskvier og herford til galloway har været yderst positivt idet dyrene bevæger sig meget mere rundt på arealet og æder mere varieret af vegetationen nu end det har været tilfældet før.

Dyrene kom på i maj. Der er nu kun 2 hegn: et med køer med kalve og et med kvier.

Mulighed for helårsgræsning:

NST vurderer, at arealet nu (i november) er ved at være bidt i bund. Dyrene bevæger sig mere ud på heden nu. NST vil gerne have helårsgræsning på arealet med få dyr, men er usikre på, om der er foder nok, samt om dyrene kan opnå tilstrækkelig med ly og læ.

Vedr. foder:

Skal helårsgræsningen lykkedes, skal der tænkes langsigtet, så der ikke går for mange dyr på arealet gennem græsningssæsonen. Dvs. at dyretrykket skal tilpasses til vinterens bæreevne. Dette bør indtænkes i næste års græsning, men kan være et problem ift. kontrol efter fast græsningstryk, hvor græsningstrykket skal være 0,3 st/ha ved kontrol efter fast græsningstryk i juni, juli og august. Men selv 0,3 st/ha er et højt græsningstryk på de næringsfattige arealer om sommeren. Derfor anbefaler vi, at næste års græsning gennemføres med et græsningstryk på 0,1 st/ha uden for juni, juli og august.

Snak med forpagter om, hvordan han vurderer at dyrene velfærd og huld er, og om han vurderer, at der er foder nok. Lige nu er dyrene sunde og tykke! Under alle omstændigheder bør hovedparten af dyrene snart tages hjem, men vi er enige om, at det vil være godt at prøve at efterlade få dyr tilbage på arealet.

Vedr. læ:

Der er kun få oplagte steder på arealet, hvor dyrene kan få ly og læ. Følgende overvejelser er i spil:

- Der er læ ved et rødelhegn, som indgår i hegningen. Galloway bevæger sig dog mere rundt i hegnet og æder af grenene, så det bliver ødelagt og nok på sigt derfor ikke kan give meget læ. Evt. kan det frahegnes, så det sikres, at dyrene fortsat kan opnå læ.

- Alternativt kan der være lidt læ fra klitterne, men så er der en tendens til, at de tramper klitterne meget op.
- Heste på arealet: Et alternativ eller supplement kan være få hårdføre hest, som græsser sammen med få kvæg eller alene på arealet gennem vinteren.
- Hhv. SEGES og NST snakker med forpagteren om, hvilke muligheder han ser for helårsgræsning. Hvis forpagteren er indstillet på og tryk ved helårsgræsning, så afprøves det.
- Det bør undersøges, om forpagteren har en plan B for at få dyrene hurtigt fra arealerne i tilfælde af ekstremt vejr.